

Nr 224

Av herr **Nordstrandh m. fl.**, om tillämpning av upphovsrättslagen inom de svenska teatrarna.

(Lika lydande med motion nr 279 i Första kammaren)

Teatern befinner sig i centrum för en debatt om kultur och demokrati och om dramatiska författares rätt till sina verk. Varje sceniskt verk skiftar visserligen gestalt med varje nytt uppförande, men troheten mot originalet måste ändå vara det väsentliga. Teatern som kulturform har betydande genomslagskraft. Mot den bakgrunden har också förhållandena inom teatern fått stort utrymme i debatten om våra massmediers ansvar och uppgifter.

Teaterns kris, om man vill kalla det så, består väl närmast däri att förespråkarna för en ny teaterform och nya arbetsmetoder också är benägna att utdöma de krav på konstnärlig kvalitet som för andra ter sig självklara och oundgängliga. Man kräver engagemang, det vill säga politiskt engagemang med vänsterradikal inriktning, och vill utestänga alla som inte accepterar detta. Många artister ser skådespelarens förnämsta uppgift vara att tolka en författares budskap genom en inlevelse som helt kopplar bort egna värderingar. För dessa skådespelare är det numera svårt att få uppgifter. Teaterdemokrati har i verkligheten ofta kommit att innebära åsiktsdiktatur.

Det förefaller uppenbart att författarnas upphovsmannarätt kan behöva förstärkas. Senare års erfarenheter tyder på detta. Möjligen beror de missförhållanden som vi syftar på att innebörden av gällande rättsregler är oklara.

I pressen har nyligen en livlig debatt ägt rum. Senast har professor Stig Strömholm i en understreckare i Svenska Dagbladet påvisat att utvecklingen hela tiden har gått mot en förstärkning av upphovsrätten. Detta gäller såväl internationellt som i svensk lagstiftning. En översyn och utvidgning av internationella överenskommelser på detta område blev också följden av en kongress i Stockholm 1967.

Ur professor Strömholms artikel förtjänar följande passus att citeras: "Det vittnar över huvud taget om en ovanligt snäv — och egocentriskt samhällsfrånvärd — kultursyn att uppfatta de med möda och under långvarigt samarbete mellan berörda kategorier framarbetade rättsreglerna som något slags polisiära anordningar, vilka rättskaffens kulturarbetare varken

bör åberopa eller behöver respektera. Om något är en del av ett samhälls kultur, är det dess centrala rättsregler.”

Uppenbarligen är det angeläget att undervisningen vid teaterskolorna och det nya sceniska institutet även skall gälla rättigheter och skyldigheter i en väl fungerande demokrati. Vidare kan ifrågasättas om inte särskild expertis bör ställas till Teater- och orkesterrådets förfogande för att bistå teatrarna i här berörda frågor.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående upphovsrättslagens tillämpning inom de svenska teatrarna samt övriga i motionen berörda frågor.

Stockholm den 22 januari 1970

Ove Nordstrandh (m)

Mårten Werner (m)

Tore Nilsson (m)

i Agnäs

Blenda Ljungberg (m)

Britt Mogård (m)

Ingrid Sundberg (m)
